

СТАНОВИЩЕ, БЕЛЕЖКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

НА БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННООСИГУРЯВАНЕ /БАДДПО/

ОТНОСНО: Публикувания на 04.08.2015 г. за обществено обсъждане проект за Постановление на Министерски съвет /ПМС/ за приемане на *Наредба за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределение на задължителните осигурителни вноски, вноските за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” и обмен на информация /Проектонаредбата/*

Обсъждане от 04.08.2015 г. до 18.08.2015 г.

С представения за обсъждане проект е поставена цел да се уредят много на брой и в същото време разнообразни въпроси, свързани със здравето осигуряване, учителския пенсионен фонд, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, вноските за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”, както е посочено в наредбата „и други приходи и лихви в Националната агенция за приходите (НАП). Всичко това прави наредбата и нейните разпоредби непълни и трудно разбираеми за широкия кръг осигурени лица. Това решение на МФ за такъв обхват на проекта на наредбата едва ли може да се възприеме като целесъобразно. Представеният за обсъждане проект съдържа разпоредби, които не постигат поставената цел, а създават допълнителни възможности за неограничена дискреция от страна на изпълнителната власт. В същото време, не се уреждат в пълнота някои от въпросите, които са предмет на проектонаредбата поради липсата на необходимите разпоредби,

Налага се извода, че след като кодекс /в случая КСО/ препраща към наредба, която от своя страна препраща към *„ред и начин, определени от министъра на финансите“*, оказва се, че осигурителните взаимоотношения с дългосрочен характер, каквито са отношенията по ДЗПО, ще се уреждат съгласно конкретната политическа конюнктура, която по дефиниция съвпада с времето ограничение на мандата на всяко правителство. Това от своя страна превръща ДЗПО в средство за извличане на политически дивиденди, което по никакъв начин не съответства на широко прокламираната теза за по-голяма защита правата на осигурените лица.

Сложността на въпросите, свързани с избора на начина на пенсионно осигуряване, с прехвърлянето на средства и вноски, с отказа от осигуряване в допълнителните задължителни пенсионни фондове, изискваше всички те да бъдат уредени в отделна наредба, без препращането към допълнителни решения на министъра на финансите.

Внимателното и задълбочено запознаване с проекта на МФ и преди всичко оценката за неговото бъдещо функциониране показват, че същият

съдържа значителен брой съществени недостатъци, непълноти и значими противоречия. По-долу изложеното становище и съдържащите се в него бележки и предложения на БАДДПО както с общ, така и с конкретен характер, които взаимно се допълват, имат за цел не само да покажат това, но и да предложат начини за отстраняване на слабостите на представения проект.

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

1. Относно неравнопоставеността в уредбата на аналогични проблеми:

Предвижда се осигурените лица, които изберат да прехвърлят средствата си от Универсален пенсионен фонд (УПФ) в Сребърния фонд, да подават заявление № 3 от Проектонаредбата, респективно лицата, които изберат да прехвърлят средствата си от Професионален пенсионен фонд (ППФ) във фонд "Пенсии" на Държавното обществено осигуряване (ДОО), да подават заявление № 4. Предвид предложеното съдържание на заявленията, прави впечатление доста семплата и лаконична уредба на този процес.

Същевременно процедурата при първоначален избор на УПФ или ППФ и при евентуална последваща промяна с друг УПФ или ППФ, управлявани от различно пенсионноосигурително дружество (ПОД), е детайлно регламентирана в сега действащата Наредба № 3 от 2003 г. на Комисията за финансов надзор (КФН). Така напр.:

- ✓ изискват се подробни идентификационни данни за лицето, подало заявлението, и нотариална заверка на подписа му; данни за представителя на ПОД, приел заявлението;
- ✓ представят се документи, удостоверяващи евентуална промяна в личните данни на лицето;
- ✓ екземпляр от подаденото заявление задължително се предоставя на лицето и на съответното ПОД, в чийто пенсионен фонд се осигурява лицето;
- ✓ заявлението съдържа ясно заявеното желание на осигуреното лице да бъде прекратено участието му в конкретен фонд както и желанието му натрупаните средства по индивидуалната му партида да бъдат прехвърлени в друг конкретен фонд;
- ✓ ПОД може да откаже прехвърляне на средствата, когато не са налице определените от закона изисквания;
- ✓ предвидена е възможност лицето да оттегли подаденото заявление;
- ✓ след прехвърляне на средствата лицето получава информация за техния конкретен размер и т.н.

Всичко това, по необясними причини, липсва в Проектонаредбата при прехвърляне на средствата между частните пенсионни фондове и НАП или съответните държавни фондове (Сребърен фонд и тези на ДОО) и не може да се намери логика за този различен подход. В заявленията по приложения № 3 и № 4 не се съдържат редица идентификационни данни, които са задължителен реквизит на заявленията по Наредба № 3 на КФН, така напр.:

- ✓ не се изисква попълване на три имена - име, презиме и фамилия, а се посочва само: „име/наименование на задълженото лице“, като терминът „наименование“ очевидно визира юридически, а не физически лица по неясни за нас причини. Това описание поставя въпроса за валидността на заявленията. Отделно, валидни ли са заявления само с две имена или дори едно име? - ясно е, че идентификация само по този начин е невъзможна. Не

е ясно какво означава „задължено лице“, след като чл. 4б и чл. 4в от ЗИДКСО и Проектонаредбата говорят за избор, а не задължение на осигуреното лице;

- ✓ не се изисква попълване на номер, дата на издаване, орган на издаване на какъвто и да е документ за самоличност, което в комбинация с липсата на изискване за три имена е предпоставка за грешки, а оттам и за нарушаване на права;
- ✓ не се посочва, че към заявлението се прилагат определени документи, напр. копие на документ за самоличност;
- ✓ липсва информацията, че заявленията са в няколко екземпляра, като единият от тях да остава в лицето и т.н.
- ✓ не се изисква лицето да получи предварителна информация за размера сумата, която ще бъде прехвърлена от неговата партия и в проектонаредбата не се предвижда на осигуреното лице да се предостави надлежно оформен документ за точния размер на сумата, която е прехвърлена. Такъв документ е повече необходим при възможното, според наредбата, възстановяване на осигуряването в УПФ.

Също така, в Наредба № 3 на КФН при първоначален избор и при последващо прехвърляне на лицето се представя детайлна писмена информация за фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (ФДЗПО), който то ще избере или в който ще се прехвърли, за да бъде неговият избор действително информиран. Всичко това отново липсва в Проектонаредбата.

Правото на избор на осигуряване има някакъв смисъл, само ако това е осмислен информиран избор на осигуреното лице. Това е вече предвидено в другите две възможности за прехвърляне, уредени в КСО. Прехвърлянето към фонд, управляван от друго пенсионно дружество е с много по-малки последици, а законодателството предвижда осигуреното лице да получава „Основна информация за осигурените лица“ с обем около 6 стр. – приложения 3б и 3в по чл.13, ал.3 от Наредба № 3 на КФН. Също съгласно чл.5, ал.2 от Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка осигуреното лице преди да вземе решение се уведомява задължително от пенсионното дружество какви са последиците от прехвърлянето и какви права губи, а органа на Европейския съюз го уведомява какви права печели от прехвърлянето

В предлаганите с Проектонаредбата заявления № 3 и № 4 не се съдържат данни за ПОД и управлението УПФ или ППФ, от които лицето желае да се прехвърли в Сребърния фонд или във фонд "Пенсии" на ДОО. Това за НАП може да не е проблем поради факта, че тя разполага с тази информация, но е проблем от гледна точка на правата на осигуреното лице и идеята за негов информиран избор. На практика това означава, че лицата могат да упражнят правото си на избор без дори да знаят в кой ФДЗПО е тяхната партия, респективно кое ПОД го управлява. Това в съчетание с липсата на каквато и да е отчетност към осигурените лица за размера на техните средства, които се прехвърлят от УПФ към Сребърния фонд, респективно от ППФ към ДОО и съответното документиране, означава невъзможност за тяхната информираност и контрол относно техни лични средства, както и за евентуални бъдещи претенции за възстановяване на тези суми в пенсионен фонд. Тази празнота е още на ниво

ЗИДКСО, но по никакъв начин не се търси нейното преодоляване на ниво настояща Проектонаредба.

Очевидно е, че Проектонаредбата презюмира, че лицата ще изберат на всяка цена да се осигуряват само във фондовете на ДОО - без да знаят в кой частен пенсионен фонд са били партидите им, какъв е размера им, каква е инвестиционната политика на фонда, каква е реализираната доходност и т.н. Основният мотив за промените в ЗИДКСО, касаещ осигуряването във ФДЗПО, е широко прокламираното право на избор на осигурените лица, но имайки предвид приетите законови текстове и тези на Проектонаредбата, със съжаление се установява, че това на практика е неосъществимо. За да бъде упражнено правото на избор, лицата следва да разполагат с необходимата сравнима информация и показатели, за да направят не просто формален или под нечие давление "избор", а информиран избор. Още повече, че в случая става дума за избор между две несравними по естеството си системи на пенсионно осигуряване - разходопокривна и капиталова. Принципите и правилата, въз основа на които се осъществяват тези две системи, са коренно различни, за да може човек, който не е специалист, каквито всъщност са повечето осигурени лица, да направи съответния анализ и правилния избор, поради което е необходимо да се предвиди ред за предоставяне на осигурените лица от страна на НАП и ПОД на подробна предварителна информация за последиците от прехвърляне на техните средства от частните пенсионни фондове към съответните държавни фондове (Сребърен фонд и тези на ДОО).

2. Относно делегациите по КСО:

Принципно новият закон предвижда издаване на няколко подзаконови актове, приемани от различни органи:

- наредбата на МС по чл. 179, ал. 3 от ДОПК, която да уреди широк кръг въпроси:

а) изборът на осигуряване, редът и начинът за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата, които променят осигуряването си от УПФ (чл. 4б, ал. 4) или от ППФ (чл. 4в, ал. 2); б) изборът на осигуряване, редът и начинът за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата, които възобновяват осигуряването си в УПФ (чл. 124а, ал. 4); в) редът и начинът за прехвърляне на средства между УПФ и Сребърния фонд, както и обмена на информация (чл. 129, ал. 19).

Същевременно трябва да се обърне внимание, че цитираните законови делегации изискват детайлна уредба на всички въпроси, за които се отнасят, поради което е недопустимо за част от тях да се предоставят правомощия на министъра на финансите при условие, че законът не предвижда такава възможност с изключение на чл. 129, ал. 18 от КСО:

- указания на министъра на финансите по чл. 129, ал. 18;

- наредба на КФН по чл. 137, ал. 3 относно реда за подаването на заявлението и неговите реквизити както в случаите на осигуряване в УПФ, така и при възобновяване от фондовете на ДОО отново в УПФ;

- указания на НАП и КФН по чл. 137, ал. 4.

Недостатък на ЗИДКСО е, че това крие риск от създаване на разнопосочна уредба, а не е за пренебрегване и изискването значителна част от тези въпроси да се уредят на законово ниво съгласно чл. 3, ал. 1 и чл. 7, ал. 2 от ЗНА. Същевременно липсват данни настоящата Проектонаредба да се разработва и

издаде едновременно с останалите, визирани по-горе, подзаконовни нормативни актове, т.е. липсва цялостна уредба на обществените отношения и на всичките въпроси и последици, възникващи от приемането на промените в КСО.

3. Относно Заключителните разпоредби (ЗР):

В § 1 от ЗР, където са изброени делегациите, на чието основание се издава настоящата наредба, липсва делегацията по чл. 124а, ал. 4 от КСО, а именно **изборът на осигуряване, редът и начинът за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата, които възобновяват осигуряването си в УПФ, макар да има предложение в чл. 11 от Проектонаредбата**. Т.е. тази делегация също следва да се включи, доколкото всички обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен - чл. 10, ал. 1 от ЗНА.

В § 2 от ЗР не са съобразени всички разпоредби, които съгласно ЗИДКСО влизат в сила от 01.01.2016 г., конкретно относно реда за прехвърляне на средства от УПФ във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69”.

4. В Проектонаредбата липсва уредба на въпроса, свързан с постъпването на вноските за УПФ след подаване на заявлението в НАП. В практиката има редица случаи на значително забавяне на постъпването на вноските, както и обратната хипотеза - последващи възстановявания на вече преведени неправомерно вноски. Така напр., при прехвърляне на средства на осигурено лице в Сребърния фонд за определен период и последващо негово решение отново да възобнови осигуряването си в УПФ, възможно е броят на вноските, постъпили във фонд „Пенсии“ на ДОО да бъде значително по-голям от броя месеци на престой в Сребърния фонд (поради вноски за стари периоди). Впоследствие, когато се изчислява пенсията от ДОО и нейното намаление поради наличие на осигуряване в УПФ (ако лицето избере да запази осигуряването си в УПФ до края) и с оглед начина на изчисляване на индивидуалния коефициент по чл. 70 от ЗИДКСО, това лице ще бъде оцетено с всяка вноска, постъпила в повече за този период на престой в Сребърния фонд.

5. В Проектонаредбата липсва уредба на заварените случаи - напр. как ПОД да действат при подадени заявления по Наредба № 3 на КФН за прехвърляне между ФДЗПО, управлявани от различни ПОД, и процедурата по тяхното разглеждане и по прехвърляне на средствата още не е приключена. Това обуславя евентуално отлагане влизането в сила на наредбата след приключване на едно пълно тримесечие, какъвто период се визира в Наредба № 3 на КФН. Във връзка с това, Проектонаредбата налага съответни изменения в Наредба № 3 на КФН, каквито данни за предприети действия от страна на КФН липсват. Това може да създаде правен хаос между различните подзаконовни актове, приемани от различни органи, а като цяло отново е налице предложение за цялостна уредба на всичките въпроси и последици, възникващи от приемането на ЗИДКСО.

6. Един от основните недостатъци на така предложената проектонаредба е липсата на уредба, касаеща контрола в процеса на избора, относно действията на НОИ и НАП по приемането на заявленията, по прехвърлянето на средствата на осигурените лица и т.н. Така стои въпросът и относно изискването за нотариална заверка на подписа върху заявленията на осигурените лица. Такава нотариална заверка трябва да има не само при

упълномощаване на друго лице, но и на личния подпис на осигуреното лице. Този режим трябва да се прилага така, както понастоящем се прилага съгласно Наредбата на КФН за прехвърляне от фонд във фонд. От гледна точка на контрола заслужава да се отбележи предлаганата разпоредба в чл. 11, ал. 3, според която НАП ще *«представя на пенсионноосигурителното дружество информация за приетите и отхвърлени заявления по ал. 1»* /т.е. за лицата, които искат да възобновят осигуряването си в пенсионен фонд/. От текста излиза, че НАП има право да отхвърля заявления на осигурени лица, но никъде в наредбата не се посочва на какви основания това може да бъде направено. Известно е, и това трябва да се посочи като пример, че в Наредба № 3 на КФН основанията за отказ на заявленията за прехвърляне от фонд във фонд са уредени в най-големи подробности. По същия начин стои и въпроса, че в проектонаредбата няма уредба, а това означава, че няма и съответни възможности за прекратяване на процедурата по избор, за отегляне на заявленията за избор или възобновяване, което също прави предлаганата наредба непълноценна особено по отношение на правата и интересите на осигурените лица.

В проектонаредбата липсва каквато и да е уредба на контрола от ПОД и евентуалните техни действия относно информацията, която те ще получават от НАП, така напр. при несъответствия или непълнота на идентификационни данни на лицата, както и при подаване дори на фалшиви заявления и др., което крие сериозен риск от застрашаване на интересите на осигурените лица.

7. В проектонаредбата липсва регламентацията относно задължението и срока, съгласно които НАП да превежда получените вноски от специализираната сметка по сметка на съответния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество, което го управлява. Към настоящия момент такава уредба се съдържа единствено в чл. 159, ал. 6 от КСО, но намираме за абсолютно наложително аналогично изискване да бъде включено и в Наредбата. Нещо повече, следва да се регламентира и отговорността на НАП, в случаите на неоснователно забавяне на превода на сумите, като в тази хипотеза да се дължи законна лихва за периода на забавянето, т.е. както е предвидено в чл. 159, ал. 7 от КСО.

8. Проектонаредбата демонстрира нагледно коренно противоположния подход на регламентацията относно заложените в нея изисквания, които следва да присъстват при подаване на заявленията от осигурените лица, които се осигуряват в УПФ или ППФ, направили избор да се осигуряват само във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване (ДОО), съпоставено с изискванията, касаещи заявленията за промяна на участие и за индивидуалните заявления за участие във ФДПО, регламентирани съответно в издадените от КФН Наредба № 3 от 24.09.2003 г. и Наредба № 33 от 19.09.2006 г. Следва да се подчертае, че императивно заложен реквизит при заявленията от визираните действащи два нормативни акта е нотариалната заверка на подписа на лицето, което подава заявлението. Мотивът за тази регламентация е именно да се създаде по-голяма сигурност както относно автентичността на документа, така и по отношение защитата на осигуреното лице (*респективно лицето избрало ФДПО за първи път*), че осигурителните му права няма да бъдат накърнени и същото ще се осигурява в конкретно избрания от него ФДПО, тъй като в повечето от случаите се касае за прехвърляне на не малки парични суми (*още повече, че в проекта на Наредба-чл. 4, ал. 8 се предвижда възможност за подаване на заявлението чрез пълномощник*). Разбира се, в

единия случай се касае за възможен „сблъсък“ на частен интерес, относно привличането на осигурени лица, поради което изискването за наличието на нотариална заверка на подписа изглежда на пръв поглед повече от оправдано и може би това е бил аргументът такава заверка в заявленията от проекта на Наредба да не се изсква. Не така обаче стоят нещата в практически аспект, тъй като винаги е възможен натиск, особено там, където държавата може да упражни властнически правомощия – държавни институции и ведомства, дружества с държавно участие и т.н., в които на практика трудова дейност осъществяват стотици хиляди служители. При наличието на изискване и от нотариална заверка, подобен натиск вследствие на който едно лице да прехвърли средствата си от ФДПО във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване въпреки волята си, би бил много по-трудно реализируем. Също така, ще е налице и различно третиране на лицата, от гледна точка на паричния разход, който макар и минимален ще следва да бъде направен за осъществяване на нотариалната заверка, в случаите на промяна на участие от един ФДПО в друг, в сравнение със случаите, когато прехвърлят средствата си във фонд „Пенсии“ на ДОО.

9. По отношение режима, регламентиращ възобновяването на осигуряването в УПФ е налице твърде неизчерпателна уредба. От една страна в чл. 11, ал. 1 се посочва, че заявлението е индивидуално и се подава по ред, определен с наредба на КФН, а от друга в ал. 5 е регламентирано, че прехвърлянето на средствата за лицата, които са възобновили осигуряването си в универсален пенсионен фонд, се извършва от НАП по ред и начин, определени от министъра на финансите в едномесечен срок. При подобна регламентация е необходимо да се обърне внимание върху въпроса: Как ще се осъществява контрол по отношение на НАП, след като КФН ще е органът, който ще издаде наредба, регламентираща реда на подаване на заявление за възобновяване на осигуряването в УПФ? Този въпрос възниква от факта, че съгласно чл. 11, ал. 3 в процедурата ще е налице и произнасяне по заявленията от страна на НАП, т.е. тя ще притежава и компетентността да се произнася не само по същество, а дори и от чисто формална страна. По какъв начин тогава ще бъде осъществен контрол от КФН спрямо НАП, ако последната неправомерно е отхвърлила подадени заявления? Възможност за осъществяване на контрол от министъра на финансите ще е изключена, тъй като ако е налице нарушение на посочената наредба от страна на НАП, наредбата ще е издадена от КФН, поради което няма как КФН да вземе задължения на министъра на финансите за осъществяване на контрол по наредбата. По този начин правата на осигурените лица могат да бъдат нарушавани, а контрол спрямо държавния орган, който няма да прилага правилно визираната наредба, ще липсва.

10. Неприемливи и дори недопустими са правата и отговорностите, които Наредбата възлага както на МФ, така и на министъра на финансите. Изразът *«по ред и начин определен от министъра на финансите»* се съдържа в 8 /осем/ проекто-разпоредби на наредбата и за да бъдем по-точни това са: **Чл 5, ал. ал. 1, 2 и 3; Чл. 6, ал. ал. 3, 4 и 6; Чл. 7, ал. 2; Чл. 8, ал. 4; Чл. 11, ал. 5.** И още нещо. От наредбата не личи как министъра на финансите ще определя «съответния ред и начин» – със заповед, с инструкция или някакъв друг писмен документ или просто ще прави това с устни указания и разпореждания? На фона на горното не може да се даде обяснение защо Комисията за финансов надзор не фигурира в наредбата с изключение на една единствена разпоредба /чл.11, ал. 1/ и по този начин са игнорирани редица нейни законови функции и отговорности.

11. Особено внимание заслужава разпоредбата на чл. 11, ал. 4, според която НАП се задължава да уведомява Министерството на финансите «за лицата, които са възобновили осигуряването си в универсален пенсионен фонд.» Че тази разпоредба противоречи на разпоредби на Кодекса за социално осигуряване, а и на Закона за личните данни и по тези причини е недопустима, това е ясно. Възникват обаче редица основателни съмнения и въпроси! Това проява на незнание и некомпетентност ли е или това е преднамерено и целенасочено действие за натиск към осигурените лица. Нима експертите и ръководителите на МФ не знаят, че сега и НАП, и НОИ и ПОД нямат право да предоставят подобна информация на трети лица в т.ч дори на роднини – съпруг, съпруга и т.н., освен на такива които са изрично упълномощени за това. Нима може да се допусне, че личната информация за осигурителния статут на осигурените лица може да бъде достояние за неизвестен брой служители на МФ. Нима не се оценява обясността от злоупотреба с подобни данни за осигурените лица.

II. КОНКРЕТНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

1. Относно чл. 1

В т. 6 и 7 се предвижда Проектонаредбата да уреди реда за прехвърляне на средства от УПФ към Сребърния фонд и последващо обратно прехвърляне, а в т. 8 се визира същото за прехвърляне на средства от ППФ към фонд „Пенсии“ на ДОО, за което е налице съответната делегация в чл. 129, ал. 19 от КСО. На практика обаче в Проектонаредбата такава уредба липсва, а в чл. 5, ал. 2 и 3 се посочва, че реда и начина за прехвърляне на средствата от УПФ за лицата, подали заявление по чл. 4, ал. 5 за прехвърляне от ПОД по сметка в НАП, съответно от ППФ за лицата, подали заявление по чл. 4, ал. 6 за прехвърляне от ПОД по сметка в НОИ, ще се определят от министъра на финансите. По идентичен начин в чл. 11, ал. 5 се предвижда прехвърлянето на средства за лицата, които са възобновили осигуряването си в УПФ, да се извършва от НАП по ред и начин, определени от министъра на финансите. По този начин, от една страна, съдържанието на Проектонаредбата не изпълнява възложеното ѝ от закона задължение да създаде подробна и ясна подзаконова уредба, а от друга страна, делегирането на такива права на министъра на финансите е незаконосъобразно, тъй като законът не предвижда такава възможност.

В т. 7 има грешна препратка към чл. 124, ал. 1 от КСО вместо към 124а, ал. 1.

2. Относно чл. 4, ал. 8

В чл. 4, ал. 8 след думата „лично“ да се добави изрече „с нотариална заверка на подписа на осигуреното лице“.

Нотариалната заверка е необходима, за да се гарантира, че действително осигуреното лице е направило осъзнат избор. Липсата на нотариална заверка на подписа на осигуреното лице е сериозна предпоставка за опорочаване избора на осигуряване чрез толериране на евентуален натиск от страна на недобросъвестни работодатели, в т.ч. и в държавни предприятия. Освен това, в проекта на Наредба липсва изискване за удостоверяване с подпис на приемащия служител в НАП. Без

нотариална заверка на подписа на осигуреното лице и без удостоверяване от приемащия служител на НАП съществува опасност от подмяна волята на осигуреното лице. Необходимо е както заявленията за прехвърляне между ФДПО са с нотариална заверка и удостоверяващия подпис на приемащия служител на ПОД, така и при промяна на осигуряването заявленията да са с нотариална заверка на подписа на осигуреното лице и удостоверяващия подпис от страна на приемащия служител на НАП.

По този начин наредбата, предмет на обсъждане, ще съответства на Наредба № 3 и Наредба № 33. Така ще се избегне и противоречие с наложената до момента практика, изборът на лицето да се удостовери от нотариус. Двойният стандарт ще създаде объркване в самите осигурени лица. От една страна, изборът на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване задължително се удостоверява от нотариус, от друга страна, избере ли се друг, алтернативен вариант за набиране на вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване, изборът е в обикновена писмена форма.

3. Относно чл. 5, ал. 1, ал. 2 и ал.3

Ал. 1 предвижда последващи указания на МФ и БНБ, което отново показва липсата на предложение за цялостна уредба на всички въпроси и последици от промените в КСО.

В ал. 2 и 3 са визирани последващи указания на МФ и вече посочихме, че за тяхното издаване липсва делегация в ЗИДКСО. Препращането към „ред и начин, определени от министъра на финансите“ в тези разпоредби трябва да отпадне, като в Наредбата следва да се разпише съответния ред и начин.

Като подзаконов нормативен акт, Наредбата е тази, от която се очаква да определи реда и начина за реализиране на предвидените в КСО правни разпоредби. Нормативната слабост, както и желанието за неограничена политическа дискреция от страна на изпълнителната власт, са причина проектът за наредба да не дава яснота относно реда и начина за прехвърляне от УПФ и ППФ към първия стълб, а да препраща към такива, определени от министъра на финансите. Това всъщност представлява подписване на „празен чек“ или иначе казано – искане обществото да се съгласи, че „нероденият още Петко“, ще регулира изключително важните условия за реда и начина на прехвърляне от втория към първия стълб.

4. Относно чл. 8

Ал. 2 във връзка с ал. 4 касае разпределянето на постъпилите средства за ДЗПО от НАП по сметките на ПОД. Съгласно ал. 2, ако подадените данни за осигурените лица не съответстват на внесените осигурителни вноски, преводите се извършват пропорционално на осигурителните вноски. Вероятно се има предвид средствата, а не данните да не съответстват? Същевременно в ал. 4 се предвижда „средствата, които поради липсваща, недостатъчна или погрешна информация“ не са разпределени в едномесечния срок от постъпването им, да се влагат по депозитни сметки в БНБ. Не е ясно с какво хипотезата на ал. 4 е различна от хипотезата на ал. 2 и предвиждат ли се нови основания, на които да не се разпределят средствата за лицата.

Не са уредени хипотези, при които ПОД може да откаже прехвърляне на средства, напр. при несъответстващи идентификационни данни на лицата, ако има

постъпило едновременно и заявление за прехвърляне в друго ПОД, при смърт на осигуреното лице и задълженията на ПОД към наследниците и т.н.

5. Относно чл. 10

В ал. 1 редакционно - няма ПОД за ДЗПО, тъй като е общо за допълнително пенсионно осигуряване, арг. и от чл. 121 от КСО и сл. Възможно е да се приеме, че се отнася за вноските, а не за дружествата, но не е много ясно и затова е необходима редакция. Отделно, в ал. 1 се визират и договорите между НАП и ПОД по чл. 159, ал. 8 от КСО - сключването на такива наистина се предвиждат в КСО, но това са договорни отношения между два равнопоставени субекти. Не са ясни последиците, ако страните не постигнат договореност по условията на договора или ако този процес се забави? Няма основания за тяхната промяна или прекратяване и последиците от това.

В ал. 3 редакционно - НАП съхранява „информация“ за осигурените лица - каква, а дава „данни“ на НОИ - какви? и не е ли същата информация или има разлика между това, което съхранява и това, което дава на НОИ? Допълнително, с Проектонаредбата се разширява обхвата на инструкцията на НОИ и НАП по чл. 5, ал. 8 от КСО, каквото разширяване не е предвидено в закона и поради това е незаконосъобразно.

В ал. 5 и 6 се предвижда ПОД да предоставят на НАП информация за размера на наличните средства по партидите на лицата в УПФ, респективно в ППФ, подали заявление за прехвърляне такъв, какъвто той е към последния ден на месеца, в който е подадено заявлението, като имат 10 дневен срок за това - заради препратката към чл. 10, ал. 4. Същевременно съгласно ал. 7 на чл. 10 ПОД трябва да преведат средствата в сроковете по чл. 129, ал. 13 и ал. 17 от КСО - т.е. за УПФ: „в 6-месечен срок от възникване на осигуряването във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69““, респективно за ППФ: „в 6-месечен срок от избора“ и да уведомят НАП, респективно НОИ за „размера на прехвърлените за всяко лице средства“.

Посочените разпоредби създават неяснота, доколкото ал. 7 препраща към „*средствата по ал. 5 и 6*“, което означава, че ПОД трябва да преведат средствата, налични към последния ден на месеца, в който е подадено заявлението за промяна на осигуряването в УПФ, респективно в ППФ. В рамките на допустимия 6 - месечен период, в който средствата трябва да бъдат прехвърлени в НАП, съответно в НОИ, е възможно обаче да има разлика в размера на средствата по индивидуалната партида на лицето, която се дължи на факта, че ПОД ще продължи да управлява средствата и да разпределя доходност по партидите. Така средствата, налични към последния ден на месеца, в който е подадено заявлението, могат да бъдат с по-висок или с по-нисък размер към момента на прехвърляне в НАП. Не е ясно какво трябва да направи ПОД с остатъка от средствата, ако те са в повече при закриването на партидата, или откъде да покрие разликата, ако към този момент сумата е по-малка.

Следва да се има предвид, че този начин на определяне размера на средствата, които ще се прехвърлят в НАП, съответно в НОИ, противоречи на чл. 26, ал. 2 от Наредба № 9 от 2003 г. на КФН, съгласно който: „*Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяко плащане от индивидуалната партида по банков път или на всяко прехвърляне на средства в друг фонд, се определя, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на*

един дял, валидна за деня, предхождащ деня на плащането или прехвърлянето.“. От друга страна обаче, в ал. 7 на чл. 10 от Проектонаредбата също е предвидено, че ПОД „предоставя информация на НАП, съответно на НОИ, за размера на прехвърленията за всяко лице средства“. Не е ясно защо след като НАП, съответно НОИ, вече разполагат с тази информация, същата следва да се предоставя отново. Ако идеята е да се предоставя информация по ал. 5 и 6 (в тях се говори за информация), но към НАП, съответно към НОИ, да се прехвърлят средствата (така се казва в ал. 7), налични по индивидуалната партида, към датата на банковия превод, възниква въпросът, защо е необходимо тогава ПОД да изпращат предварително информацията по ал. 5 и 6?

Ал. 7 не регламентира по коя сметка ПОД трябва да преведат средствата на лицата по ал. 5 и 6, пропуснато е да се посочи къде се прехвърлят средствата, но вероятно се има предвид НАП. В чл. 129, ал. 13 от КСО се посочва „по сметка на НАП“, а в ал. 17 на същата разпоредба се посочва само фонд „Пенсии“ на ДОО. Ако идеята на Проектнаредбата е била да се препрати към КСО относно сметките, в които ПОД трябва да прехвърлят сумите, то трябва препращането да е не само „в сроковете по“, а „в сроковете и условията по чл...“ или „в сроковете и по начина, указан в чл ...“. Не е ясно къде ПОД прехвърлят средствата, тъй като чл. 129, ал. 12 от КСО предвижда прехвърляне на средства от УПФ към Сребърния фонд, а ал. 13 на същата норма предвижда средствата да се прехвърлят от УПФ по сметка на НАП в 6-месечен срок от възникване на осигуряването в ДОО, като няма процедура и срок, в който средствата се прехвърлят от „междинното звено“ - НАП, в Сребърния фонд.

6. Относно чл. 11

В ал. 1 е предвидено реда за подаване на заявление за възобновяване на осигуряването в УПФ да се регламентира с наредба на КФН. Същевременно следва да се има предвид, че в приетите изменения на КСО има две различни делегации за приемане на наредба - една от КФН по чл. 137, ал. 3 от ЗИДКСО, и една от МС по ДОПК - по чл. 124а, ал. 4 и чл. 129, ал. 19 във вр. с ал. 14.

Чл. 137, ал. 3, изр. 2 препраща към лицата по чл. 124а, ал. 1, които изберат да възобновят осигуряването си в УПФ и които също следва да подадат заявление до ПОД (по ред, определен в наредба на КФН). А чл. 129, ал. 19 във вр. с ал. 14 касае сащата категория лица, но детайлите за това ще се уредят в наредбата на МС по чл. 179, ал. 3 от ДОПК. Следователно една част от обществените отношения, възникващи в резултат на първоначален избор за осигуряване само в ДОО и последващ избор за възобновяване на осигуряването в УПФ ще се регламентират с наредбата на МС по ДОПК („избора на осигуряване, реда и начина за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска“, както и реда и начина за прехвърляне и информационния обмен), а друга част (редът за подаване на заявлението и изискванията към формата и съдържанието му) ще се определят с наредба на КФН. Същевременно заявлението за първоначален избор се регламентира със съществуващата Наредба № 33 на КФН. С други думи правото на първоначален и последващ избор на осигуряване на лицата се регламентира в различни нормативни актове, издадени от две различни институции. Това създава риск за правен хаос и значително застрашаване на правата и интересите на осигурените лица и единственият начин това да се избегне е едновременно да се приеме цялата подзаконова нормативна уредба, регламентираща процеса на избор на осигуряване и произтичащите от него

прехвърляния на средства. Би било правилно и целесъобразно този ред да бъде регламентиран с една обща наредба на КФН, с което могат да се избегнат посочените по-горе противоречия с други действащи поднормативни актове и наредби.

Отделно трябва да се посочи, че няма гаранции кога от страна на КФН ще бъде разработена и приета предвидената наредба по чл. 137, ал. 3 във връзка с чл. 124а, ал. 1 (посочена и по чл. 11, ал. 1, изр. 2 от Проектонаредбата), поради което всъщност има риск да се блокира целия процес на възстановяване на средства към частните пенсионни фондове поради липса на тази уредба.

В ал. 3 не са посочени основания за отхвърляне на заявленията от НАП, след като се посочва, че НАП предоставя на ПОД информация и за „отхвърлените заявления по ал. 1“. Също така, няма никаква уредба как ПОД осъществява контрол и съответно предприема действия, ако напр. има несъответствия или непълнота в данните на лицата и др.

В ал. 4 се предвижда НАП да уведоми и МФ за същия обем информация както и ПОД. Несъмнено тази разпоредба на проектонаредбата трябва да отпадне. Основните мотиви за това предложение са посочени по-горе. Ал. 4 е излишна и поради наличието на разпоредбите на ал. 3 и ал. 5.

В ал. 5 се предвижда прехвърлянето на средствата при възобновяване на осигуряването отново в УПФ да се извършва в 1-месечен срок, но не е ясно откога тече този срок. В същата разпоредба се предвиждат и последващи указания на министъра на финансите, като отново е валидно изложеното, че подобна делегация за указания на МФ не се съдържа в КСО, а напротив - уредбата трябва да се съдържа именно в настоящата Проектонаредба (по арг. на чл. 124а, ал. 4 от КСО).

Не е ясно в кой от подзаконовите актове - дали настоящата Проектонаредба на МС или бъдещата наредба на КФН, ще уредят въпроси по възобновяването в УПФ като напр.: може ли при подадено заявление за възстановяване към УПФ лицето да го оттегли, в какви срокове и съответните от това последици; как ПОД процедурат, ако има непълнота и несъответствия в заявленията, дори ако има фалшиви такива и т.н. Би следвало всичко това да е в един и същ подзаконов акт, а не уредбата да е разпокъсана, макар още на ниво ЗИДКСО да са заложени подобни проблеми поради делегациите за наредби на различни органи.

7. Относно чл. 12

Валидно за чл. 12 е вече изложеното относно договорите по чл. 159, ал. 8 от КСО - **липсват последици, ако те не бъдат сключени, основания за тяхното изменение и прекратяване и т.н.**, а и техният обхват е твърде широк.